

TEDNIK PEN

TEDENSKO DOGODJE

11. marec, 2022

št. 10/2022

UVODNIK

DOGODKI

ISKRICA

IZJAVA

ZA MIR

MEDNARODNI PEN

VIRTUALNO NASILJE IN ŽENSKÉ

Bolj ko svet drvi v vojne, več nasilja so deležne ženske. Domače štiri stene so gluhe za njihov jok ob partnerju, ki je izbral pesti namesto besed, a gluhi je tudi zakonodajalec, ki ne zna omejiti sovražnega govora. Kajti nasilje se začne z besedami, ne s pestmi. Na dvodnevem spletnem sestanku mednarodnega ženskega odbora PIWWC z naslovom Naše pisanje je naš upor je bil sovražni govor kot oblika nasilja in cenzure nad ženskimi novinarskimi in literarnimi glasovi osrednja tema. Gostje osrednje okrogle mize so bile nemška pisateljica in predsednica Evropskega združenja pisateljev Nina George, direktorica Moskovskega PEN-a Nadežda Ažgikina in odbornica Filipinskega PEN-a Maria Karina Bolasco.

Posebno gojišče sovražnega govora so družabna omrežja, še posebej Facebook in Twitter, a komentarji pod članki različnih medijev prav nič ne zaostajajo. Posebej na udaru so novinarke, političarke in javne osebe. Primer enega takega komentarja: »Morebiti mi večina komentatorjev ne bo pritrdila. Toda, ko so oblast začele prevzemati ženske, je šla Evropa in kompletn svet u qurac. Oziroma na roko fukačem zamorske barve. Žal.« (nelektorirano, vir slovenski medij) V imenu svobode govora in objavljanja bo tak komentar visel na spletu od tod do večnosti in označeval - v tem primeru - članek o dveh političarkah.

Pred šestimi leti je britanski časopis The Guardian preučil sedem milijonom komentarjev pod članki. Resno so se lotili analize pojava in prišli do naslednjih ugotovitev: največ žaljivk in groženj so bile deležne novinarke in sicer med najbolj surovo napadenimi je bilo osem žensk (od njih ena Judinja in ena muslimanka, štiri so bile temnopolte) in dva moška - eden je bil temnopolit, drugi pa istospolen. Med desetimi najmanj napadenimi je bilo deset belopolitih moških. Najbolj pogoste so žaljivke na račun spola, barve kože, vere, lahko se nanašajo na telo, zunanost ali spolno usmerjenost. Steven Thrasher, Guardianov pisec pravi: »Četudi si dopovedujem, da nič ne pomeni, ko me nekdo označi za nigerja ali pedra, mi ni vseeno in vpliva na moja čustva, kar postane tudi fizična stiska, ki se sčasoma v meni nabira.« The Guardian ima zaposleno veliko število moderatorjev, ki sproti brišejo žaljive odzive. Na [povezavi](#) si lahko preberete raziskavo ter se poigrate, kakšno opombo bi izbrisali in kaj pustili, če bi bili vi moderator.

Glavno vprašanje, ki se postavlja poleg groze, v kakšno družbo se spreminjamo, je, ali zaradi napadov književniki in književnice pišemo drugače, se gibljemo v drugačnih krogih ali se zapiramo v slonokoščene stolpe in ali nas spletni napadi ustavijo v našem pisanju in delovanju.

Radi bi si odgovorili NE, a črv dvoma obstaja.

Nemčija je l. 2017 sprejela zakon, s katerim so spletni mediji in družabna omrežja zavezana bdeti nad objavami in jih mora omrežje v primeru groženj, žaljivk in drugih oblik spletnega nasilja odstraniti v roku 24 ur, sicer sledijo visoke kazni. Vseeno vsak drugi nemški avtor oz. avtorica poroča, da je bil osebno napaden, kar 60% pa jih meni, da so družabna omrežja grožnja njihovem umetniškemu ustvarjanju.

Kot zanimivost, nekdanja predsednica Mednarodnega PEN-a Jennifer Clement je še pred izvolitvijo zaprla vse račune na družabnih omrežjih z besedami »To bi bilo preveč tudi zame«. Vedela je, kaj vse bi pisalo na njenem zidu, nenazadnje so nas udeleženske 82. kongresa Mednarodnega PEN-a razvrstili po lepoti, velikosti naših prsi in postavi. Ogorčenje je bilo veliko, saj so bili v tej moški »žiriji«, žal brez dvoma, tudi kolegi pisatelji. In vsak, ki pravi, da mu žaljivke, grožnje in spletno nasilje ne gre do živega, ni iskren.

Če bi za hip pomislili, da virtualno nasilje ni enako preteče kot fizično, pogledimo v Rusijo pred 24. februarjem 2022, ko besedi vojna in agresija še nista bili tabu, za katerega grozijo visoke zaporne kazni. Ani Politkovski so več let grozili, preden je bila umorjena. Jukija Latinina, ki je poročala za Ekho Moskvy, je zapustila Rusijo potem, ko so grožnje s smrtjo prejeli njeni starši. Elena Milašina, ki je pri Novoyi Gazeti pisala o kršenju človekovih pravic v Čečeniji, se mora večkrat skrivati v varnih hišah.

Tudi v Sloveniji nismo imuni na spletno nasilje nad ženskami, posebej v predvolilnem času. Zadnje čase so napadov deležne novinarke javne televizije, še posebej, kadar poročajo kritično. In nikar ne mislimo, da v naših, kulturnih in literarnih krogih, ne cveti sovražni govor in zasmehovanje žensk. Lep primer je literarna nagrada mira, ki jo žirija z vso strokovnostjo in transparentnostjo podeljuje od l. 2013, pa jo še vedno mnogi gledajo zviška, celo same književnice. To podcenjevanje ni brez posledic, kratkoročno finančnih, dolgoročno pa tudi vsebinskih, saj so književnice nezadostno vključene v literarni kanon in učne načrte za poučevanje slovenščine, kamor sodi tudi književnost.

Edino orožje proti spletnemu in drugemu nasilju nad ženskami je SOLIDARNOST žensk in moških. V ŽO SC PEN Mira smo ponosni, da imamo tudi nekaj zelo uglednih gospodov med člani.

Moja ruska prijateljica pravi, da moramo ženske spregovoriti in objaviti napade na nas, organizacije kot PEN pa kričati krivice v svet - vsi skupaj moramo pomagati žrtvam.

Če pomagamo njim, pomagamo v prihodnosti tudi družbi in sebi.

Tanja Tuma, predsednica Slovenskega centra PEN

VABILO

Ko doktrine premagajo naravni red, ko se na pomladanskih prašnikih ne pojavi več klorofilni opoj, postane cvetna čaša samo še domišljija. Ko se eno življenje, ki se ima za edino pravo življenje, obrne proti drugemu, se začneta uresničevati zlo in morija. Ko se demokracija in svoboda razumeta kot edina organizacija družbe, ni več smrtonosnega upravljanja družbe. Moč tirana je razmazana in dež jo spere.

Demokracija je pramodel človeške duše in ustvarja dobro življenje vseh različnih ljudi. S temi besedami Vas Mira, Ženski odbor Slovenskega centra PEN kliče: malo dobrega uniči veliko zla.

Branje z odlomki iz Vaših del ali pesmimi oziroma deli svetovnih klasikov, ki so pisali in še pišejo o vojni, bo potekalo v **Centru za poezijo Tomaža Šalamunav petek, 18. marca 2022, ob 19. uri**. Dogodek bo povezovala Tajda Lekše. Pospremljeno bo s petjem Talite Sofije Komelj.

Za vse podrobne informacije se obrnite na Gabriela Babnik: gabrielaouattara@yahoo.com.

JANKO PRUNK: ISKANJE PRISTANA

Čestitamo našemu članu in dolgoletnemu odborniku dr. Janku Prunku za njegov roman *Iskanje pristana*. Recenzijo, ki jo je napisal dr. Peter Kovačič Peršin, najdete na [POVEZAVI](#).

BRANJE: MIR IN VOJNA

Foto: BoBo, RTVSLO

V pisateljski vili v Ljubljani je na prireditvi *Mir in vojna* kot poziv k miru in v znak solidarnosti z ukrajinskimi književniki s poezijo nastopilo več besednih umetnikov.

Po besedah predsednice Slovenskega centra PEN Tanje Tuma želijo z branjem "izraziti podporo vsem književnikom in književnicam v Ukrajini, ki so žrtve nečloveških napadov ruske vojske, pa tudi ustvarjalcem in ustvarjalkam v Rusiji in Belorusiji, ki jih te dni oblasti neusmiljeno preganjajo". Poezijo so brali Boris A. Novak, Souzan Ali, Lijana Dejak, Lidija Dimkowska, Alenka Jovanovski, Andreja Kalc, Aljaž Koprivnikar, Barbara Korun, Kristian Koželj, Brane Mozetič, Aleš Mustar, Tanja Petrič, Veronika Razpotnik, Peter Semolič, Muanis Sinanović, Marjan Strojan, Ana Svetel, Maja Vidmar, Glorjana Veber in Tanja Tuma. Slišati je bilo mogoče tudi ukrajinsko poezijo.

[VEČ](#)

SIRSKA REVOLUCIJA NI BILA ŽENSKA REVOLUCIJA

V ljubljanskem stanovanju za preganjane pisatelje programa Icorn je šesta gostja, sirska pisateljica Souzan Ali.

Souzan Ali v Ljubljani piše prozo v obliki dnevnika, veseli jo, da lahko brez težav gre na sprehod in se vrne v stanovanje, ne da bi jo prestregla policija.

[VEČ](#)

SOUZAN ALI: GLAS MLADE ARABSKE KNJIŽEVNOSTI

Unescovo mesto literature, kot članica mreže mest ICORN daje zatočišča preganjanim pisateljem. Od lanskega poletja tako v prestolnici prebiva sirska avtorica Souzan Ali.

Predsednica Slovenskega centra PEN Tanja Tuma je avtorico predstavila dan pred mednarodnim dnevom žensk. Leta 1984 rojena Souzan Ali je pisateljsko pot začela pred desetimi leti, njeno delo pa je objavljeno v vidnih arabskih literarnih revijah in časopisih.

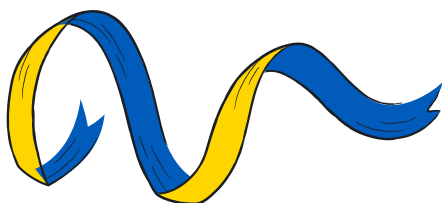
Souzan Ali je dveletno rezidenco v Ljubljani dobila v sodelovanju s Slovenskim centrom PEN, partnerjem mednarodnega projekta

[VEČ](#)

POMOČ BEGUNCEM IZ UKRAJINE

Na Slovenski filantropiji so pričeli z zbiranjem interesa pripravljenosti pomoči beguncem iz Ukrajine, ki bi morebitno prispeli v Slovenijo.

[VEČ](#)

KNJIŽNI SEJEM V BOLOGNI

V torek, 22. 3. 2022 ob 13.00, bo v prenosu iz Stockholma razglašen prejemnik nagrade ALMA.

Za nagrado so nominirani štirje slovenski ustvarjalci: Anja Štefan, Ana Zavadlav, Polona Lovšin in Boris A. Novak.

[VEČ](#)

SPOMINSKA PLOŠČA PISATELJU DAMIRJU FEIGLU (1879-1959)

V mesecu kulture, 9. februarja, je Goriški literarni klub GOvoRICA postavil spominsko ploščo pred Domom upokojencev Gradišče: pisatelju, humoristu, uredniku, Damirju Feiglu.

Rodil se je v Idriji, vendar je vse svoje ustvarjalno in delovno obdobje preživel v Gorici. Po njem nosi ime slovenska knjižnica Damirja Feigla v Gorici, ki ima nove prostore v Trgovskem domu. Poleg Franceta Bevka je bil najvidnejši primorski književnik.

Od leta 1926 sta s Francetom Bevkom urejala koledarski in književni program Goriške Matice ter tako vzdrževala tisto kontinuiteto slovenskega kulturnega življenja, ki je tudi fašizem ni mogel uničiti. Feigel je sodeloval tudi pri prevratniškem Bevkovem Čuku na Palici. Ker je bil Bevk pogosto na sodiščih in zaporih, je moral Feigel večkrat vse delo in odgovornost nositi sam.

Njegovo delo je obsegalo humor, parodijo, satiro ter spominske, časnikarske, detektivske in pustolovske zgodbe, ki jim je kasneje dodal še fantastične in znanstvenofantastične vsebine. S Feiglom je slovenska fantastika dosegla prvi vzpon. Andrej Budal, ga uvršča med naše največje humoriste.

Damir Feigel je pokopan v Dornberku.

Naj slovenščina odmeva

Cikel jezikoslovnih predavanj

Dvorana M34, brezplačne vstopnice

Spomladanski del

16. 3. 2022 ob 19. uri

Dr. Kozma Ahačič: Fran in Franček – slovarji kot spremljevalci našega vsakdana

Dr. Baža Krakar: Vogel Dajma priložnost slovenščini – odnos do slovenščine v javnosti (predavanje z delavnico)

20. 4. 2022 ob 19. uri

Dr. Marijan Dovič: Slovensko pesništvo 19. stoletja in gore: rojstvo mitskega kroja iz duha poezije

Dr. Vesna Mikolič: Ključne besede – ključ do Cankarjevih del

V sodelovanju s Slovensko matico

cankarjev dom
www.cd-cc.si

NAJ SLOVENŠČINA ODMEVA

20. april ob 19:00

Dr. Marijan Dovič in dr. Vesna Mikolič
V sodelovanju z Odsekom za slovenski jezik pri Slovenski matici

Vesna Mikolič: Ključne besede – ključ do Cankarjevih del

Izhodišče novega branja Cankarjevih del in sploh vseh zahtevnejših literarnih besedil je predpostavka, da je vsako umetniško govorico treba razumeti, kot moramo razumeti vsak jezik, ki ga želimo uporabljati. Na predavanju bodo predstavljene nekatere Cankarjeve ključne besede, ki se v velikem delu pokrivajo s ključnimi besedami slovenske kulture. Ivan Cankar je namreč znal najti prav tiste besede, ki do potankosti izrazijo slovenski nacionalni značaj, obenem pa je prav z njimi vplival nanj. Tako kot je Shakespeare povzemal angleškega duha in ga soustvarjal, tako je Cankar počel s slovensko kulturo.

VEČ

BORIS A. NOVAK IN MONIKA VAN PAEMEL ZA ZAŠČITO SVOBODE IZRAŽANJA V RUSIJI

Putin je uvedel drastično cenzuro, ki jo je ruska дума že potrdila

Pesnik in podpredsednik Mednarodnega PEN-a Boris A. Novak in flamska pisateljica, častna predsednica flamsko govornega centra PEN Belgije Monika van Paemel sta pozvala k zaščiti svobode izražanja v Rusiji in Belorusiji. Celoten poziv lahko preberete v nadaljevanju.

VEČ

ZAHVALA

Vsem članom in članicam, ki ste že poravnali članarino, se lepo zahvaljujemo. Posebej hvaležni smo vsem, ki ste nam poleg članarine, namenili tudi znatne donacije. Slednje jemljemo kot priznanje našemu delu in hkrati zavezo, da bomo še bolj glasni v boju za vrednote Temeljne listine. Ob tem vas želimo povabiti k ogledu prenovljene spletne strani SC PEN: www.penslovenia-zdruzenje.si

- Tanja Tuma, predsednica SC PEN
in upravni odbor SC PEN

Luna Jurančič Šribar

nagrajenka literarne nagrade mira 2021

PISATELJICA – TO NENAČADNO, PRAVLJIČNO BITJE

Foto: Janez Marolt

Opazujem, kako odpada moja stara koža in kako se korak za korakom, včasih opotekajoče, a vztrajno, levim v neko drugačno bitje. Dogaja se že nekaj let, odkar sem se v sebi trdno zavezala besedi in tudi stopila na pot pisateljevanja. Postajam ..., naj se sliši sprano, a še kako drži, odkar ustvarjam, postajam bolj »jaz«. Bližje svoji biti.

Najprej sem verjela, kar pač govorijo za pisateljice in pisatelje. **Mi smo tisti, ki obvladujemo besedo, se z njo igramo, ustvarjamo nove svetove. Do neke mere drži, a vse bolj dojemam, da so spremembe globlje, saj delujejo tudi povratno.** Beseda je ta, ki v temelju spreminja mene in moja doživljanja, kar pa se potem odraža tudi v stvarnem svetu. In tako moč besede, ki so se je v nekih davnih časih še kako zavedali, spoznavam na lastni koži. Spomnim se na alkimistični proces: ko učenka spreminja snov, snov spreminja učenko.

V tem svetu pa slediti poti, ki si jo sama »napišeš«, nemalokrat ni lahko. Včasih me zgrabi nenavaden občutek, da me okolica dojema kot pravljico bitje, brez osnovnih človeških potreb. Denimo takrat, ko pride čas, da preklopim na svojo podjetniško držo. Ko se iz prijaznega, zgodbarskega bitja prelevim v nekoga, ki spregovori o denarju in še huje, o višini plačila za svoje delo. Nemalokrat lahko po odzivu sodeč sklepam, da je bil človek nasproti mene prepričan, da živim od sončne energije, ali zgolj od vzhičenja nad stvaritvami in se potemtakem s to posvetno, umazano zadevščino kot je denar, sploh ne ukvarjam. Nejevera na obrazih se lahko meri le še z začudenjem, kadar razložim, da se bom z ustvarjanjem tudi preživljala.

Seveda vzradoščenost zaradi svojega poslanstva nikakor ne pomeni, da se bom z bednim materialnim položajem – svojim in svojih soustvarjalk, soustvarjalcev, kar sprijaznila. Slabo plačilo za naše delo je seveda odraz stanja in vloge umetnosti v današnji družbi.

In kaj potem, si porečem. Kaj je to, da ljudje dvomijo in imam trenutno bolj kot ne prazne žepe, v primerjavi s samouresničevanjem? Z osmišljenim življenjem. Tehnica se prepričljivo spet nagne na pravo stran. Seveda vzradoščenost zaradi svojega poslanstva nikakor ne pomeni, da se bom z bednim materialnim položajem – svojim in svojih soustvarjalk, soustvarjalcev, kar sprijaznila. Slabo plačilo za naše delo je seveda odraz stanja in vloge umetnosti v današnji družbi. Odnos družbe do umetnosti ponotranjš, ne da bi se sploh dobro zavedala kdaj. Začneš pozabljati, zakaj počneš, kar počneš in da počneš nekaj pomembnega.

Če želimo umetnosti vrniti njeno moč, je med drugim treba okrepiti tudi svojo lastno.

To pomeni obujanje pomena vloge, ki jo imamo v resnici »ljudje besede«. Tega, kar so nekoč še kako dobro vedeli. Bili so časi, ko je bil med magijo in umetnostjo enačaja, nas spomni Alan Moore*, angleški pisatelj, znan predvsem po svojih stripovskih delih. Brez skrbi, če se ob besedi magija nakremžite, sledila bo tudi znanstvena razlaga. Saj si znanost in magija tudi nekoč nista bili nasprotnici.

V magiji je lingvistična komponenta neverjetno pomembna, nadaljuje Moore. Gre za znanje manipulacije s simboli, besedami, podobami za doseganje sprememb v človeški zavesti. V bardski tradiciji so bili poeti, epiki in ljudje, ki upravljajo z besedo, spoštovani, tudi bali so se jih, saj naj bi manipulirali z magijo. Kasneje pa sta umetnost, pisanje padla na nivo zabave. Ljudje besede so izgubili svojo vlogo transformativne sile, ki lahko spremeni človeško bitje, posledično družbo. **Trenutno z magijo besede za oblikovanje naše kulture s pridom manipulira predvsem oglaševalska industrija, ki poganja celotno družbo potrošnje in obrača ogromne količine kapitala.**

Moči besede se posveča tudi kvantna fizika. Raziskovalci in raziskovalke tega področja, pravi Moore, verjamejo, da je **informacija »super čudna substanca«, ki je podstat vsemu v vesolju. Je bolj fundamentalna kot gravitacijska sila ali elektromagnetizem.** Če to drži, je naš celotni fizični univerzum sekundarni produkt informacije.

Moči besede se je še kako dobro zavedati zdaj, ko se naokrog razplamtevata sovraštvo in nasilje. V zadnjem času vse prevečkrat slišim, da kdo ne more govoriti, pisati, izpostavljati lepih, pozitivnih stvari, ker se v bližini dogajajo grozote. Tudi samo sebe sem že zalotila pri takšnem razmišljanju. A porečem si: tovrstnim nesmiselnim občutkom krivde se je potrebno upreti. **Ravno mi – umetnice, umetniki smo tisti, ki se s svojim delom lahko, še posebej zdaj, zoperstavimo sovraštvu. Mi, ki ustvarjamo polje, nasprotno rušilnemu, in smrti – polje lepote, smisla, življenja. In v to usmerjajmo svojo moč, svojo besedo, svojo misel.**

Naj nas na koncu tega prispevka vrnem k začetku, tja, kjer se celo znanost in duhovnost zlijeta ena v drugo: **Na začetku je bila beseda.**

*Navedbe Alana Moora so povzete po dokumentarnem filmu The Mindscape of Alan Moore.

Ravno mi – umetnice, umetniki smo tisti, ki se s svojim delom lahko, še posebej zdaj, zoperstavimo sovraštvu. Mi, ki ustvarjamo polje, nasprotno rušilnemu, in smrti – polje lepote, smisla, življenja. In v to usmerjajmo svojo moč, svojo besedo, svojo misel.

- Več Luninih člankov je dosegljivih na [povezavi](#)

IZJAVA O NEUSTREZNI ZASTOPANOSTI KNJIŽEVNIC V UČNIH NAČRTIH IN TEMATSKIH SKLOPIH BESEDIL ZA SPLOŠNO MATURO

Ženski odbor MIRA s podpisnicami in podpisniki te izjave ugotavljamo, da se glede ne vključenosti avtoric v učne načrte in tematski sklop besedil na splošni maturi iz slovenščine ni skorajda nič spremenilo, in to kljub večkratnim posvetom in problematizacijam tako pod okriljem MIRE kot v različnih znanstvenih študijah in publicističnih prispevkih.

Zato ponovno izrekamo zaskrbljenost nad odnosom do del književnic, saj njihova umetniška besedila, kljub temu da so pripoznana kot pomemben del tako svetovne kot nacionalne književnosti, z redkimi izjemami niso vključena v učne načrte. Nesprejemljiva je večkrat izrečena utemeljitev vsakoletnih izborov tematskega sklopa, ki je osnova za pisanje gimnazijskega maturitetnega eseja, da iz celotnega korpusa besedil avtoric ni mogoče izbrati takih, ki bi bila v didaktičnem smislu primerna za obravnavo v učilnici.

Odras problematičnosti učnega načrta za gimnazije je tudi tematski sklop za leto 2023, ki pod naslovom Ženska na odru sveta združuje štiri avtorje z obrazložitvijo, da izbor besedil upošteva prilagoditev zaradi možnih prihodnjih izrednih razmer, povezanih s pandemijo, ker so izbrana besedila sestavni del učnega načrta za slovenščino v gimnazijah in se pri pouku obravnavajo od prvega do četrtega letnika. Opozarjamo na to, da legitimacija izbora literarnih del z večkrat problematiziranim učnim načrtom ni sprejemljiva, četudi naj bi bil vzgib za to pomoč dijaški in profesorski skupnosti. Besedila za maturo 2023 sicer tematizirajo vlogo in umeščenost ženske znotraj simbolnega družbenega reda in normativnih okvirov, kakor tudi prestopanje teh okvirov, a v nabor dramskih besedil ni vključeno niti eno delo književnice. S tem se utrjuje predpostavka, da lahko ta vprašanja ustrezno tematizirajo zgolj avtorji. Vsako umetniško literarno delo je kompleksna tvorba, v kateri izjav literarnih oseb ne moremo preprosto enačiti z glasom avtorja ali avtorice, kar pomeni, da njihova različna spolna identiteta še ne prinaša apriorne raznolikosti in večglasja, a govor o ženskah brez žensk je nesprejemljiv. Sprašujemo se, kdaj bodo dijakinja in dijaki lahko spoznavali ne le dela redkih posameznic, temveč množino ženskih avtorskih glasov. Literarna ustvarjalnost avtoric je bogata in raznolika, a v vse dosedanje tematske sklope za gimnazijsko maturo so bile vključene samo štiri.

Poučevanje književnosti brez vključevanja avtoric je zavajajoče in napačno. Ustvarja vtis, kot da so kakovostna literarna besedila ustvarili le avtorji. V sodobni demokratični družbi je tak pouk nesprejemljiv. Zato pozivamo k refleksiji pojmovanja literarne tradicije in literarnega kanona, ki naj pripelje do enakopravne udeležbe del avtorjev in avtoric za kurikularno branje po vsej izobraževalni vertikali.

Podpisniki in podpisnice:

Ženski odbor Slovenskega centra PEN
in

dr. Katja Mihurko Poniž, dr. Silvija Borovnik, dr. Milena Mileva Blažič, dr. Vita Žerjal Pavlin, dr. Branislava Vičar, dr. Alenka Ambrož, dr. Milica Antić Gaber, dr. Tanja Badalič, dr. Eva Bahovec, dr. Varja Balžalorsky Antić, Ana Belčič, Cvetka Bevc, dr. Blanka Bošnjak, Laura Brataševc, dr. Ana Cergol Paradiž, dr. Jožica Čeh Steger, dr. Andreja Gomboc, dr. Leonora Flis, dr. Marjetka Golež Kaučič, dr. Vojko Gorjanc, dr. Janja Hojnik, Nataša Hribar, dr. Jana Javornik, Jerneja Jezernik, dr. Maca Jogan, dr. Marko Juvan, dr. Boris Kern, dr. Marta Klanjšek Gunde, dr. Mihaela Koletnik, Manca Koren, dr. Mira Krajnc Ivič, Nikita Meden, Maja Mesarec Hercog, dr. Mirjam Milharčič Hladnik, dr. Gjoko Nikolovski, dr. Urša Opara Kraševc, dr. Kristina Pranjić, dr. Simona Pulko, dr. Mateja Ratej, dr. Andreja Rihter, dr. Megi Rožič, mag. Neda Rusjan Bric, dr. Megi Rožič, dr. Irena Selišnik, Lilijana Stepančič, dr. Veronika Tašner, dr. Vladka Tucovič Sturman, dr. Natalija Ulčnik, dr. Aleš Vaupotič, dr. Valerija Vendramin, dr. Marta Verginella, dr. Boris Vezjak, dr. Nina Vodopivec Anja Zag Golob, dr. Ivana Zajc, dr. Alojzija Zupan Sosič, dr. Beti Žerovc, dr. Smiljana Gartner, dr. Tomaž Grušovnik, dr. Jernej Habjan, dr. Alenka Valh Lopert, dr. Melita Zemljak Jontes

člani in članice Slovenskega centra PEN

Tanja Tuma, predsednica Slovenskega centra PEN, mag. Gabriela Babnik, predsednica Ženskega odbora SC PEN Mira, Helena Kraljič, Tatjana Pregl Kobe, Miriam Drev, Meta Kušar, Maja Gal Štromar, dr. Milan Jazbec, Jedrt Maležič, Mirana Likar, Stanka Hrastelj, dr. Alenka Koželj, Evelina Umek, Marjan Strojan, nekdanji predsednik Slovenskega centra PEN in mednarodnega odbora Pisatelji za mir, dr.

Lidija Dimkowska, dr. Monika Žagar, Darinka Kozinc, Lidija Golc, Darja Korez Korenčan, dr. Luna Jurančič Šribar, Dragica Čarna, Marko Golja, Aljaž Koprivnikar, Veronika Simoniti, Milan Šelj, dr. Dean Komel, Peter Kuhar, dr. Alenka Spacal, dr. Zoran Pevec, red. prof. dr. Metka Zupančič, Barbara Korun, dr. Vesna Mikolič, mag. Barbara Pogačnik

Združenje splošnih knjižnic

Ženski lobi Slovenije

Ljubljana, 7. 3. 2022

[POVEZAVA](#)

Barbara Korun Za Ukrajino

Ljudje gredo na ulice, se primejo za roke in pojejo.
Tako pričakajo tanke in oklepnike.
Ženske, otroci, starci in starke.
Brez orožja, brez srda, brez strahu,
pogumno in z zaupanjem, da lahko zmaga
mir, da je mir v srčiki vsega, kar živi.
»...manj strašna noč je v črne zemlje krili,
kot so pod svetlim soncem sužni dnovi...«

Star je dvajset, iz vasice daleč na severu Sibirije,
komaj ve, kje je, vidi le njo, žensko v prvi vrsti,
tako je podobna njegovi mami, in le malo naprej,
ni tam moj brat? in Tatjana iz sosednje ulice?
moj stric? moja teta? ne more verjeti očem,
pomane si jih, slike izginejo, niso moji, pa vendar:
so ljudje, nočem jih ubiti, a moram, moramo naprej ...
in skuša pritisniti na gumb, ne more, trenutek je daljši
od večnosti, ne more ... ko zasliši glas poveljnika tanka,
ki ukaže zaustavitev stroja, prvi od njih pomoli glavo ven,
pogovarja se z ljudmi, jih prepričuje, naj grejo domov,
naj jih spustijo dalje, a ljudje ne odnehajo,
obkrožijo tanke, obkrožijo oklepnike, s svojimi ranljivimi telesi
izvabijo vojake ven, v domači in ruski govorici,
nenadoma so tudi vojaki enako ranljivi, luščijo se izpod železja,
tanki in blede, neprespani, premraženi in lačni ... eden za drugim,
držijo se za roke, ko jih zagrne množica, enega za drugim,
odnesejo jih noter, v hiše, na toplo, kjer se kadi iz loncev ...
to ni moja vojna, pomisli fant iz Sibirije, to so moji ljudje ...

»To ni moja vojna!«, piše na transparentih v Moskvi, Sankt
Peterburgu, v vsaki vasi, vsakem ruskem mestu
od Črnega do Belega morja, od Urala do Sibirije ...
»To ni naša vojna!«, skandirajo v vseh evropskih prestolnicah ...
Nihče več ne uboga ukazov, nihče noče podpirati
mašinerijo vojne, mašinerijo norosti nekoga,
obnorelega s prividom srednjeveškega carstva,
z maščevalnim ognjem lastne nemoči in manjvrednosti ...
»To ni naša vojna!« rečejo ruski vojaki in ne ubogajo več,
»To ni naša vojna!« rečejo Rusi in zahtevajo tiranov odstop,
nič ni več tako, kot je bilo, taki spori se ne rešujejo več
z orožjem, dajmo vojno železje na smetišče zgodovine,
razorožimo se, najprej sami sebe – in stopimo na ulice,
goloroki, primimo se za roke in zapojmo, ničesar se ne bojimo,
svobodo, pravico, dobroto imamo raje od maščevanja
»...tje bomo našli pot, kjer prosti si volimo vero in postave ...«

Vladimir Gajšek

Rusija v popravilu 2022 - Ремонт России 2022

Ne žito ne močvirje ne sanjata več rusko
to noč v zgodovini izgubljene usodne Zemlje
med šviganjem projektilov, bomb, raket in kadavrov
tudi po rdečem telefonu, posebej pod odejo
beguncev,
ker je čas bežeče begavo krvav v najslabši
krivulji, v svojem loku balističnega izstrelka,
brez lepih sanj, v preganjavici zbudeno.

Februar kakor brez spomina, marec brez blagoslova,
znova prepevanje himne v snu o svobodi,
kamor rahlo vstopajo ubiti otroci, starci, starši,
učiteljice, zdravnice, bolničarji, duhovniki
in vsi tvoji in moji v mokrem snegu,
enakomerno vstopajo z bitjem srca,
da se ne bi teh mrkih sanj spomnili
nikoli več, nikoli več, zbudjeni v beg in sneg.

Statistika apokalipse, ki zapeče atomsko
z znamenji za vekomaj nevrnljivih ur,
kajti meso je šibko, človekova notranja
beseda je zapisana danes za jutri,
zasloni računalnikov ugašajo med umiranjem,
o modrina neba pod nizkimi oblaki
nizkotnih ustnih ukazov in javnih govorov!

in na drugi strani bele tisočere noči, noči
brez spanca, z nalepkami smrti, brez
vojno vojaških tajnosti, samo in zgolj
ponovna druga pandemija, v odgovoru
na ponovno zaslišanje vpoklicev navzkriž,
oglušujoče detonacije z odmevi šiknjene krvi,
v bolečini umiranja po logistiki napadov
v razvoju tankovskih kolon, letalskih napadov
in z zadnjimi objavami – na spletu.

V Kijevu so ugasnile vse luči, računalniški
programerji so stopili v vrste prijateljev zunaj,
po vojaškem pravilu, z molotovkami in havbicami,
pospravili so predale, knjige in pljunke
v nove vesti o strašni vojni, v osamelosti oči,
da prikrijejo solze, edini dokaz svoje moči,
kar so storili kljubovalno in nepreverjeno
zunaj in so hodili proti vetru.

Katera pšenična zrna bo vrnila Rusija,
kako bo dišal domači kruh naš vsakdanji,
s kakšnim okusom hlebec kruha prepričanih,
da bi prebivali vsaj na robu vesolja?

Koga pa kaj izučiti nesrečna smrt v vojni,
kdo naj móli jutranje k Bogu za novi dan,
kdo bo sporočal sploh še novice, dobre vesti
o diagnozi, zapisani na čistem listu prepisov,
od Pacifka do Črnega morja ali Baltskega morja,
da vrne sol na jezik z mornarsko barvo
ukrajinskega neba in zlatnika rumene zemlje?

Dialogues on War / Діалоги про війну

Online-event in English

**6 PM Kyiv time
4 PM London time**

March 11, 2022

Live broadcast on Facebook pages of

- PEN Ukraine
- PEN International
- Ukrainian Institute
- Ukrainian Institute London
- HURI

Alim Aliev,
Deputy Director
of the Ukrainian Institute

Burhan Sönmez,
President
of PEN International

11

TOMORROW FROM 17:00-18:00

Dialogues on War/ Діалоги про війну. Alim Aliev and Burhan Sönmez

DIALOGI O VOJNI

Da bi razumeli dogodke zadnjih dni, začnemo serijo pogovorov #DialoguesOnWar. Ukrajinski in tuji intelektualci bodo govorili o izkušnjah vojne in delili svoja opažanja.

Govorci v peti epizodi:

- Alim Aliev, namestnik direktorja Ukrajinskega inštituta.
- Burhan Sönmez, predsednik mednarodne organizacije PEN.

Datum: 11. marec 2022
Ura: 16.00 po londonskem času

[POVEZAVA](#)

Poziv k nujni zaščiti svobode izražanja v Rusiji in Belorusiji

5. marec 2022

Ker je svoboda izražanja temelj vseh in vsakršnih človekovih pravic in osrednja vrednota Mednarodnega PEN-a, kakor je bil zamišljen in ustanovljen pred sto leti, po tragediji prve svetovne vojne,

ob grozi posnetkov tankovskih kolon in letalskih formacij, ki uničujejo mesta in obstreljujejo celo največjo jedrsko centralo v Ukrajini, kar sili tolike ženske k begu, da bi rešile življenja svojih otrok, njihove možé, očete in brate pa k obrambi domovine pred neusmiljenim agresorjem,

z bojznijo za varnost in življenja številnih častnih in pogumnih pisateljskih in novinarskih kolegic in kolegov ter mnogih drugih državljanek in državljanov Rusije in Belorusije, ki dvigajo svoje kritične glasove zoper to nevarno blaznost,

me in mi, pesnice in pesniki, pisateljice, dramatičarke in dramatik, esejistke in esejisti, urednice in uredniki, prevajalke in prevajalci, novinarke in novinarji sveta najostreje obsojamo radikalno cenzuro, ki jo je vpeljal predsednik Ruske federacije Vladimir Putin in ki jo je potrdila ruska Duma, obsojamo zapiranje dostopa do mednarodnih medijskih kanalov in z grožnjo drakoničnih kazni pospremljeno prepoved, ki inkriminira ne le sleherno kritiko skrajno uničevalne agresije ruske armade zoper Ukrajino, temveč celó javno rabo tako očitnih izrazov, kot sta "vojna" in "invazija", kar spodbuja doslej nevideno zlorabo prava z učinkovanjem tega "zakona" za nazaj,

kot človeška bitja, državljanke in državljanji pa pričakujemo, da bodo vse demokratične države z Združenimi narodi na čelu obsodile te skrajne ukrepe zoper svobodo izražanja, ki je eden izmed najpomembnejših instrumentov pri preprečevanju nadaljnjega trpljenja ukrajinskega ljudstva ter eskalacije ruske invazije in Putinove vojne (tokrat brez narekovajev) zoper sosednje države in širše zoper Evropo in ...

Boris A. Novak, slovenski pesnik, podpredsednik Mednarodnega PEN-a,
Monika b. van Paemel, flamska pisateljica, častna predsednica flamsko govorečega PEN centra Belgije

Podpisniki:

Tanja Tuma, predsednica Slovenskega centra PEN
Eric Vlaminck, predsednik belgijsko-flamskega PEN

PEN INT

Tednik PEN, glasilo Slovenskega centra PEN, št. 10/2022

Izdal: Slovenski center PEN, Tomšičeva 12, 1000 Ljubljana
Zanj: Predsednica Tanja Tuma

Uredništvo

Odgovorna urednica: Tanja Tuma

Glavna urednica: Maja Ferjančič

Oblikovanje: Maja Ferjančič

Leto izdaje: marec 2022

Kraj: Ljubljana

ISSN 2784-7586

Publikacija Tednik PEN je brezplačna.

Naslovna fotografija: Leon Liu